

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10838/2023
04.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Гордана Ракочевић адвокат из ..., против туженог „Philip Morris Operations“ а.д. Ниш, чији је пуномоћник Небојша Станковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 253/23 од 24.01.2023. године, у седници одржаној 04.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 253/23 од 24.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 1887/21 од 06.06.2022. године, обавезан је тужени да тужили на име накнаде штете због изосталог приноса дувана за 2006. годину исплати износ од 262.195,53 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2021. године до коначне исплате, док је захтев за накнаду штете у већем износу а до траженог износа од 351.907,53 динара одбијен као неоснован, те је обавезан тужени да тужили на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 660.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 253/23 од 24.01.2023. године преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке и у ставу другом изреке у односу на одлуку о трошковима поступка тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила обавезивање туженог да јој на име накнаде штете због изосталог приноса дувана за 2006. годину исплати износ од 262.195,53 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2021. године до исплате и обавезана је тужилца да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 463.880,00 динара са законском затезном каматом у случају доцње почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно

утврђеног чињеничног стања и битних повреда одредаба парничног поступка које су учињене пред другостепеним судом.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 10/23) Врховни суд је оценио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су 15.11.2001. године закључиле Уговор о дугорочном кредитирању у циљу садње и испоруке дувана типа „Вирцинија“ 2. класе бр. 308 на период од 10 година. Наведеним уговором регулисана су међусобна права и обавезе уговорних страна, тужиље као произвођача дувана и туженог као организатора производње. Уговором се тужиља обавезала да засади семе дувана коју јој тужени испоручи и да у наредних 10 година, почев од 2001. године произведе одговарајућу количину дувана типа „Вирцинија“ на површини од 1,30 ха (30.000 дуванских струкова или 380 кг дувана у свакој години производње), док се тужени обавезао да тужиљи преда сушницу за дуван. Уговорне стране су се такође договориле да ће на основу овог, дугорочног уговора закључивати једногодишње уговоре, па су тако закључиле једногодишње уговоре за 2001, 2002, 2003. и 2004. годину којим су ближе регулисали међусобна права и обавезе странака у производњи и испоруци сировог дувана у листу типа „Вирцинија“. Поред сушнице за дуван тужени је тужиљи у виду кредитирања производње испоручивао семе и другу механизацију – систем за наводњавање и дворедну садилицу дувана и репроматеријал са отплатама на рате до 10 или 3 производне године. Уговором о регулисању међусобних обавеза и потраживања који су закључиле 04.05.2004. године уговорне стране су регулисале заостале обавезе произвођача дувана, овде тужиље који се односе на све уговоре закључене до 31.12.2003. године укључујући и репрограмиране обавезе које доспевају у току 2004. године по ком је обавеза тужиље према туженом остала неизмирена у износу од 59.160,00 динара који је требала да исплати до 31.12.2006. године. На крају 2004. године тужени је у циљу наставка сарадње произвођачима понудио два начина отплате дугова према њему. Један је био да произвођачи који имају дугове према туженом као организатору производње врате преузету механизацију при чему ће им се отписати целокупни дуг а други да произвођачи репрограмирају своја дуговања према туженом тако да целокупан дуг исплате у новцу до 31.12.2006. године. Тужиља није прихватила ниједан од понуђених начина отплате дуга због чега је тужени 26.04.2005. године послао тужиљи обавештење о једностраном раскиду уговора о дугорочној сарадњи. Тиме је прекинута пословна сарадња уговорних страна због чега нису закључили једногодишњи уговори о садњи и испоруци дувана за производњу 2005. годину, као ни за производњу 2006. годину. Раскид уговора о дугорочној сарадњи је уследио након што је тужиља пред судом покренула парницу ради накнаде штете коју је претрпела током производне 2004. године која се огледала у умањеном приносу дувана за шта, по тврдњи тужиље одговорност сноси тужени. Висина штете утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака тако да је штета умањена за приход који би тужиља остварила садњом пшенице на истом земљишту.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да тужени није имао оправдани разлог за једнострани раскид уговора о дугорочном кредитирању у циљу садње и производње дувана, услед чега је тужила основано могла очекивати наставак сарадње са туженим и током 2006. године због чега је тужени, по оцени првостепеног суда у обавези да тужили накнади претрпљену штету у виду измакле користи.

Овакво правно схватање није прихватио другостепени суд сматрајући да, иако разлог једностраног отказа уговора о дугорочном кредитирању у циљу садње и производње дувана дат 26.04.2005. године не представља оправдани раскид у смислу одредбе члана 124. и 126. Закона о облигационим односима, тужила није могла основано, у редовном току ствари очекивати да ће тужени да испуни своје обавезе и закључи и једногодишњи уговор за производњу дувана у 2006. години с обзиром да је престанак сарадње наступио још 26.04.2005. године. Због тога је оценио да нису испуњени услови за обавезивање туженог да тужили накнади штету у смислу одредби члана 266. и 269. а у вези члана 189. став 3. Закона о облигационим односима јер је о прекиду сарадње тужила сазнала незакључивањем једногодишњег уговора за производњу 2005. годину.

Правно становиште другостепеног суда као правилно прихвата и Врховни суд.

Према одредби члана 262. Закона о облигационим односима поверилац у обавезном односу овлашћен је да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи (став 1.) и да када дужник не испуни обавезу или задоцни са њеним испуњењем поверилац има право захтевати и накнаду штете коју је услед тога претрпео (став 2.), док према одредби члана 266. став 1. истог закона поверилац има право на накнаду обичне штете и измакле користи које је дужник у време закључења уговора морао предвидети као могуће последице повреде уговора, а с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате. Из ових одредби произилази да право на накнаду штете која се претрпи због повреде уговорне обавезе (уговорна штета) има уговорна страна која је због неизвршења обавезе друге уговорне стране претрпела штету и то у висини која се могла предвидети уговором, односно као могућа последица повреде уговора. Како је у конкретном тужени 25.04.2005. године раскинуо уговор о дугорочној сарадњи из 2001. године због чега уговорне стране нису закључивале једногодишње уговоре о производњи и испоруци дувана за 2005. и 2006. годину, што је уговорна обавеза из члана 13. раскинутог уговора о дугорочној сарадњи, то тужила неосновано потражује штету, добит који би по редовном току остварила у 2006. години да уговор о дугорочној сарадњи није раскинут из разлога које наводи тужени.

Наиме услед раскидања уговора о дугорочној сарадњи у производњи дувана и изостанка закључења уговора о производњи и испоруци дувана за производну 2005. годину тужила није могла основано очекивати извршење уговорне обавезе туженог и за производну 2006. годину када то није учињено ни за 2005. годину. Ово посебно код чињенице да је уговором о дугорочној сарадњи у производњи дувана који је закључен 2001. године договорено закључивање једногодишњих уговора којима би се регулисали услови производње дувана у години за који се закључује, па изостанак закључења таквог уговора за производну 2005. годину указује да тужила није могла основано очекивати да ће тужени извршити своју обавезу из уговора о дугорочној

сарадњи за производну 2006. године због чега је правилно другостепени суд преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев јер за обавезивање тужено на накнаду уговорне штете нису испуњени услови из одредби чланова 262. и 266. Закона о облигационим односима.

Са свега изнетог, на основу одредбе члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић